

РЕШЕНИЕ

№ 20

гр. Велико Търново, 23.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ТРЕТИ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на тринадесети декември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: И.НА ПОПОВА

Членове: ГАЛЯ МАРИНОВА
МАЯ ПЕЕВА

при участието на секретаря ИНА Д. СТОЯНОВА
като разгледа докладваното от МАЯ ПЕЕВА Въззивно гражданско дело № 20224000500373 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С Решение № 260018 от 08.07.2022 г. по гр.д. № 21/2019 г. Окръжен съд Русе е отхвърлил исковете на Д. Д. И. и П. Б. И. срещу Министерство на вътрешните работи и Прокуратурата на Република България, на основание чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ, да им заплатят солидарно по 40000 лв. за всеки – обезщетение за неимуществени вреди от претърсване и изземване на 23/24.06.2014 г. в дома им в гр. Ветово, *****. Присъдени са разноски.

Против това решение е постъпила въззивна жалба от Д. Д. И. и П. Б. И., в която са наведени доводи за неговата неправилност и недопустимост. Безспорно е установено, че при извършване на действията по претърсване и изземване ищите са били лишени от свобода, с ненужно прилагане на сила, при това с нечовешко изтезаващо отношение, довело до причиняване на болки, страдания и неудобства. Ако се приеме, че правната квалификация на иска е по чл. 1 ЗОДОВ, следва да се заключи за недопустимост на иска, а не за отхвърлянето му. В допълнение към въззивната жалба се сочи, че първостепенният съд неправилно е квалифицирал предявените искове, като

същите е следвало да се приеме, че са по чл. 4, пар. 3 ДЕС вр. чл. 63 ДФЕС.

Моли съда да отмени обжалваното решение като неправилно и вместо него да постанови друго, с което бъдат уважени предявените иски.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК въззиваемата страна МВР София е депозирала отговор, с който заема становище за неоснователност на въззивната жалба, като развива подробно съображения.

Прокуратурата на Република България не е депозирала отговор, но в съдебно заседание заема становище, че е налице възможност за присъждане на обезщетение единствено при наличието на някоя от хипотезите на чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ, каквато не е налице в случая.

Настоящият състав, като взе предвид наведените в жалбата оплаквания, становищата на страните и като прецени събраните по делото доказателства, приема за установено следното:

Въззивната жалба е подадена в срок, от надлежна страна, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което се явява процесуално допустима и следва да се разгледа по същество.

При извършване на проверката по чл. 269 ГПК настоящият състав констатира, че оспореното съдебно решение не страда от пороци, водещи до неговата нищожност – постановено е от законен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, в писмена форма, с разбираемо изложени аргументи, подписано от председателя на състава. При извършената служебна проверка въззивният съд констатира, че съдебното решение е недопустимо, поради следното:

На 28.05.2018 г. Д. И. и П. И. са предявили иски против МВР и Прокуратурата на Република България за заплащане на обезщетения за неимуществени и имуществени вреди, първоначално пред Административен съд Русе, за което е било образувано адм.д. № 271/2018 г.

След извършваните уточнения на исковата молба с Определение № 3/09.01.2019 г. по адм.д. № 271/2018 г. производството по делото е прекратено и същото е изпратено за разглеждане по подсъдност на Окръжен съд Русе.

От уточняващите молби на ищите се извеждат следните обстоятелства по предявените иски: На 23.06.2014 г. в 3,30 ч. през нощта

служители на МВР с оръжие и качулки са нахлули в дома им, без да извикат или съобщят, като разбиват двете входни врати на къщата. Събарят ищеца на земята от леглото му в коридора, като оставят отворени вратите, отварят и всички прозорци, а той е само по долно бельо, гол до кръста. Слагат му белезници, като му разпореждат да лежи по корем на земята на теракота в коридора, въпреки че съобщава, че е с кръвно и други заболявания. Стои легнал на земята по корем с часове, без лекарства. В това време разпореждат на жена му заедно с двете малки внучета да легнат по корем и да лежат в кухнята. Казват, че имат заповед за извършване на процесуални действия, но не са предоставили копие от нея, не са съобщили защо извършват действията и какво търсят. Преровят цялата къща, разхвърлят всичко, без да се представи следовател или разследващ П.цай. Вземали телефони, за които казали, че са съставили протоколи за изземване, копие от които ищите не притежават. При пълно нарушение на разпоредбите на чл. 162 и чл. 163, ал. 2 НПК служителите на МВР, проявявайки необяснима агресия, са извършили претърсване на дома им и изземване на вещи. На ищите не е известно определение на съд за разрешаване извършването на тези действия. Срещу тях не е имало образувано досъдебно производство, с тях и членовете на тяхното домакинство не са извършвани последващи следствени действия и не са привлечани като участници в наказателно производство. Случаят е публикуван в много вестници, което е опозорило името на ищеца и неговия бизнес е пострадал. Личният живот, жилището и кореспонденцията са неприкосновени, което се гарантира от Конституцията и ЕКПЧ. Няма никакво правно основание действията да се извършват през нощта, като ЕКПЧ забранява на претърсващите да се отнасят нечовешки или унижително с гражданите. П.цаите са длъжни да действат по начин, който пази честта и достойнството и нямат право да упражняват физическа или вербална агресия, които в случая са изобилствали. Нямат право да разбиват вратите на жилището, ако това не се налага, длъжни са първо да предложат на лицата сами да посочат търсените предмети или книжа, като следва да пазят обстоятелствата във връзка с интимния живот, което не е сторено в случая. Претърсването става в присъствието на човека, който ползва помещението, което не е реализирано, защото ищите са държани на земята, докато се претърсва. На тях не им е известно при извършване на действието да са присъствали поемни лица или такива не са им посочени от П.цаите. Не им е

известно какъв протокол е съставен, какво е описано в него. От тези действия ищците са претърпели неимуществени вреди, изразяващи се в силно притеснение, срам, унижение, неприятни психически и душевни изживявания, безсъние, високо кръвно, придобили са нови заболявания, засегнато им е доброто име в обществото.

По тези съображения са предявени искове за заплащане на обезщетения за неимуществени вреди от МВР и Прокуратурата на Република България в размер на по 40000 лв. за всеки от двамата ищци.

В изготвения доклад в съдебно заседание от 03.11.2021 г. исковите са квалифицирани по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, алтернативно чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ.

С обжалваното решение е прието, че не е налице хипотезата на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, тъй като не се касае за действия, извършени при или по повод изпълнение на административна дейност. Посочено е, че исковите са срещу държавата за вреди, причинени на граждани от разследващите органи и прокуратурата, съгласно чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ. Разпоредбата урежда лимитативно хипотезите, в които може да се ангажира отговорността на държавата и тъй като претенциите на ищците не се основават на някоя от тях, исковите претенции са отхвърлени като неоснователни.

Произнасянето на съда без надлежно сезиране в нарушение на диспозитивното начало в процеса, или при съобразяване на невъведени в процеса факти, или несъобразяване на надлежно въведени такива, релевантни за квалифициране на претендираните права, е недопустимо. Спорното материално право се индивидуализира чрез обстоятелствената част и петитума на исковата молба, и по този начин се определя предмета на защитата, която се търси от съда. Видно от мотивната част на обжалваното решение, основните правни изводи за неоснователност на исковата претенция се състоят в това, че чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ не предвижда отговорност на държавата за нарушения при извършване на процесуално-следствени действия – претърсване и изземване. Правната квалификация на исковите е поставена от първоинстанционния съд, без да се съобразят изложените в обстоятелствената част на исковата молба фактически твърдения, формиращи основанието на исковата претенция. В нито една от уточняващите молби ищците не са твърждали нарушения, попадащи под приложното поле на чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ. В конкретния случай погрешно поставената правна

квалификация е довела до крайния резултат съдът да се е произнесъл извън обхвата на търсената защита, без да са обсъдени фактите и обстоятелствата, на които ищите се позовават, т.е. съдът е определил предмета на делото въз основа на факти и обстоятелства, на които страната не се позовава, последица от което е недопустимост на постановеното решение, като постановено по непредявен иск.

В конкретния случай, изложените от ищите твърдения касаят нарушения при проведените претърсване и изземване в дома на ищите, при които процесуално-следствени действия поведението на П.цаите било агресивно, нечовешко и унизително. Тези твърдения се подвеждат под правната квалификация на чл. 49 ЗЗД вр. чл. 3 ЕКПЧОС. Законодателят с изменението на ЗОДОВ с ДВ бр. 94/29.11.2019 г. е приел изрично възможността за ангажиране отговорността на държавата при причиняване на вреди от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз /чл. 2в ЗОДОВ/, но доколкото исковата молба е подадена преди влизането в сила на този закон, по правилото на пар. 6, ал. 1 ЗИД ЗОДОВ отговорността на ответниците в настоящия случай следва да се реализира по общия ред. Едновременно с това, съблюдавайки принципите на равностойност /процесуалните средства за защита срещу нарушаване правото на Европейския съюз да бъдат равностойни на тези, предвидени за нарушаване на националното право/ и на ефективност /националните процесуални правила да не правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на ЕС/, както и общата разпоредба на чл. 7 от Конституцията, при разглеждане на делото следва да се приложат процесуалните правила на ЗОДОВ относно определянето на ответника, дължимите държавни такси, изборната подсъдност /в тази насока са Решение № 16/02.03.2021 г. по гр.д. № 1914/2020 г., IV Г.О. на ВКС, Определение № 60354/04.11.2021 г. по ч.гр.д. № 1126/2020 г., IV Г.О. на ВКС/.

Предвид гореизложеното настоящият състав счита, че основните правни изводи за неоснователност на исковата претенция са изведени, без да се съобразят изложените в обстоятелствената част на исковата молба фактически твърдения, формиращи основанието на исковите претенции, последица от което е обезсилване на обжалваното решение и връщането му за ново разглеждане от друг състав на първоинстанционния съд. При повторното

разглеждане на делото се дължи произнасяне по разностите, включително и пред настоящата инстанция, съобразно изхода на спора.

Водим от горното и на основание чл. 271, ал. 1 ГПК, съдът

РЕШИ:

ОБЕЗСИЛВА Решение № 260018/08.07.2022 г. по гр.д. № 21/2019 г. на Окръжен съд Русе.

Връща делото за ново разглеждане от друг състав на същия съд.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____